

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Владимир Наков д.м., Клиника по неврохирургия, “Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда” ЕАД София

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност “доцент” по научна специалност 03.01.41. “Неврохирургия” в област на висше образование 7. “Здравеопазване и спорт” по професионално направление 7.1. “Медицина” за нуждите на Клиника по Неврохирургия към “Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда” ЕАД. Конкурсът е обявен в ДВ бр. 47/04.06.2024 г. Научното жури е назначено със Заповед №15-05-98/05.08.2024 г. на Изпълнителния Директор на УМБАЛ Токуда ЕАД и на Прокуриста на УМБАЛ Токуда ЕАД по предложение на Директора на Дирекция “Научна и учебна дейност” въз основа на решение на Научния съвет - Протокол №53/26.06.2024 г.

Единствен кандидат в конкурса е д-р Асен Христов Цеков дм.

Представените от д-р Цеков документи са съобразени с нормативната рамка. Сроковете за провеждане на конкурса и процедурата по него са спазени съгласно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ - София.

I. КРАТКА БИОГРАФИЧНА СПРАВКА И КАРИЕРНО РАЗВИТИЕ

Образование и обучение:

Д-р Асен Христов Цеков е завършил пълният курс на Медицински Университет - София по специалност “Медицина” (Диплома № 22039 / 23.12.2011 г.). През 2018 г. придобива права на специалист по неврохирургия (Диплома № АС 016118 / 05.02.2018 г.). През 2014 г. завършва успешно тригодишен курс по професионална квалификация “Икономика на здравеопазването и здравен мениджмънт” към МУ - София. През юни 2019 г. защитава дисертационен труд на тема “Съвременни тенденции и възможности при лечението на Тетеред Корд Синдром“ и придобива образователната и научна степен “Доктор” (Диплома № 7 / 2019 г.). Д-р Цеков е провеждал следдипломно обучение в 23 специализирани курсове, посветени на различни области от неврохирургията в България, Австрия, Германия, Финландия, Кипър и Сърбия.

Трудов стаж:

Д-р Цеков работи от 2009 г. до момента последователно като лекар ординатор, специализант по неврохирургия и неврохирург в Клиника по неврохирургия на “Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда” ЕАД.

Преподавателска дейност:

Д-р Цеков заема академичната длъжност “Главен асистент” по неврохирургия от 01.08.2022 г. до сега.

Членство в организации:

Д-р Цеков е член на Българското Дружество по Неврохирургия, на Българската Спинална Асоциация и на Българския Лекарски Съюз.

II. НАУЧНА ПРОДУКЦИЯ

1. *Съгласно Правилник за прилагане на закона за развитие на научния състав в Република България, Приложение за област 7: Здравеопазване и спорт, Направление 7.1:*

Медицина, таблица 1 - група показатели "А", показател 1: дисертационен труд: д-р Цеков има 50 т. при необходими 50 т.

ОНС "Доктор" - Диплома № 7 / 2019 г.

Д-р Цеков придобива ОНС "Доктор" след защита на дисертационен труд на тема "Съвременни тенденции и възможности при лечението на Тетеред Корд Синдром". Дисертационният труд е посветен на рядко заболяване, срещано предимно при деца и донякъде пренебрегвано от неврохирурзите. Тъй като д-р Цеков е посветил една немалка част от своята неврохирургична дейност на детската неврохирургия, той е имал възможност многократно да се среща с това заболяване и да участва активно в цялостния процес на диагностика, лечение и проследяване на пациентите с Тетеред Корд Синдром. Проучванията му се базират на собствена серия от 84 пациента. В своята дисертация д-р Цеков обобщава своя опит и анализира съвременната литература по този въпрос. Той анализира подробно различните патогенетични механизми при фиксирания гръбначен мозък, водещи до неврологична увреда, Благодарение на богатия си хирургичен опит, авторът прави допълнение към наличната класификация на това състояние, прецизира индикациите за оперативно лечение и създава собствен алгоритъм на поведение, основан на индивидуалната патогенеза на заболяването при всеки конкретен пациент. Д-р Цеков оптимизира хирургичното лечение на фиксирания гръбначен мозък в няколко направления: селекция на оперативната техника в зависимост от морфологията и патогенезата на тетеринга, използване на интраоперативен ултразвук за морфологична верификация на тетеринга, усъвършенстване на микрохирургичната техника при дететеринга и предотвратяване на рецидиви, и използване на електрофизиологичен невромониторинг за защита на нервните елементи.

2. Съгласно Правилник за прилагане на закона за развитие на научния състав в Република България, Приложение за област 7: Здравеопазване и спорт, Направление 7.1: Медицина, таблица 1 - група показатели "В", показател 3: монография: д-р Цеков има 100 т. при необходими 100 т.

Монографията представена от д-р Цеков е на тема "Перкутанна вертебропластика с костен цимент: рискове, усложнения, превенция" и е цялостно ръководство за лечението на фрактури на прешленните тела с костен цимент. Темата е актуална и социално значима, което се потвърждава от факта, че вертебропластиката е най-често провежданата процедура в неврохирургията през последните години. Д-р Цеков предоставя статистически данни, потвърждаващи високата честота на фрактурите на телата на прешлените и подробно демонстрира множеството етиологични фактори, водещи до фрактури на прешлените. Основавайки се на ембриологията, анатомията и физиологията на гръбначния стълб и на етиологията на заболяването, д-р Цеков е извел различните патоморфологични и патофизиологични механизми и съответно е представил различните видове фрактури. Въз основа на тези данни е посочил критериите за подбор на пациенти и индикациите за циментопластика, както и съответните противопоказания. Детайлно е описана оперативната техника и възможните усложнения, както и прийомите за предотвратяването им. Монографията е ценно четиво както за специалистите, така и за специалисти по неврохирургия.

3. Съгласно Правилник за прилагане на закона за развитие на научния състав в Република България, Приложение за област 7: Здравеопазване и спорт, Направление 7.1: Медицина, таблица 1 - група показатели "Г" д-р Цеков има 205,95 т. при необходими 200 т.

3.1. Група показатели "Г", показател 7: Публикации в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация - д-р Цеков има 106.45 т.

Д-р Цеков представя 9 публикации в реферирани и индексирани издания (публикации № 1, 2, 3, 4, 5, 6, 13, 14, 17).

Тематичното разпределение на тези статии е както следва:

Пет публикации са посветени на орбиталните лезии и съответно на краниоорбиталната хирургия. (публикации № 1, 2, 4, 5, 6). Две от тези пет статии

проследяват серии от пациенти с орбитални лимфоми. Първата от тях представя серия от 14 пациенти с орбитални лимфоми, оперирани в НХ клиника на УМБАЛ "Св. Ив. Рилски" за 10 годишен период (1997-2008 г.). Статията подробно описва клиничната изява, диагностиката, използваните оперативни достъпи, степента на туморна резекция и съответния изход (публикация № 1). Втората статия е подобна на предходната статия, но е фокусирана върху клиниката, оперативното лечение и изхода от него при 13 пациенти с първичен лимфом на орбитата, оперирани в НХ клиника на УМБАЛ "Св. Ив. Рилски" през почти същия времеви период (1998-2006 г.). Лично аз съм впечатлен от успешната ексцизия на орбитален лимфом, постигната чрез предна орбитотомия, но без костна резекция при 2 пациенти (публикация №2). Една публикация проучва ползата от използването на невронавигация в орбиталната хирургия с основен извод, че невронавигацията е полезна, но не може да замести анатомичните и хирургичните знания, умения и опит (публикация №4). Две статии проследяват две отделни серии от пациенти съответно с орбитални метастази и с орбитални каверноми (публикации № 5, 6). И двете обхващат периода 1995 -2009 г. като първата статия (№5) включва серия от 34 пациенти с орбитални метастази, а втората статия (№6) включва серия от 37 пациенти с орбитални каверноми. И в двете статии са описани детайлно клиничната изява, локализацията на лезиите (интра- или екстракраниална), инвазията на орбиталната стена от метастазите в първата статия, използваните хирургични достъпи, степента на резекция (при каверномите е постигната радикална резекция при 84% от случаите) и резултатите от лечението.

Две публикации, които заслужават особено внимание, са посветени на специфични, иновативни и миниинвазивни хирургични достъпи в гръбначната хирургия. Лично аз съм впечатлен от въведения от авторите трансфасетен достъп към дискови хернии, (публикация №13), който е новост в неврохирургичната практика и според мен е с голямо практическо приложение, особено имайки предвид докладваното от авторите прорастване на кост и възстановяването на фасетите след операцията. Публикация №14 описва трансламинарен достъп към дискови хернии, който също има приложение, но в по-ограничени мащаби.

Една статия е обзор на случаи със спинални арахноидни кисти с подробно описание на класическата микрохирургична техника за тяхното лечение (публикация №14).

Публикация №3 е оригинална статия посветена на зрителните нарушения при менингиомите в параселарната област. Статията е базирана на собствена серия от 93 пациенти, оперирани в периода 2003 - 2007 г. и класифицира качествените и количествените промени в зрението според своевременността на диагностицирането им и отчита резултатите от хирургичното лечение.

3.2. Група показатели "Г", показател 8: Публикации в неререферирани издания с научно рецензиране - д-р Цеков има 99,5 т.

Д-р Цеков представя 8 публикации в неререферирани издания (публикации № 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16).

Тематичното разпределение на публикациите е следното:

Три статии са посветени на орбиталната хирургия. Особено впечатляваща е статия № 7, която е обзорна и проследява развитието на транскраниалните достъпи към орбитата в исторически и технологичен план въз основа на 37 годишен опит, включващ 604 оперирани пациенти. Респектиращия брой операции позволява на автора да синтезира най-ценното от своя опит, да сравни различните достъпи, да формулира индикациите за избор на достъп и да представи резултатите от оперативното лечение според избрания достъп, както и безценни практически препоръки за цялостния подход при оперативно лечение на орбитални лезии. Статия № 15 е кратък обзор на локализираните в орбитата дермоидна кисти, което е рядко срещана локализация, но изисква специфичен хирургичен подход, върху който авторите акцентират. Статия № 9 е посветена на комплексни тумори, ангажиращи предната черепна база включително орбиталните ямки. Авторите акцентират върху необходимостта предоперативна емболизация на хранещите съдове при тези тумори предвид обилното им

кръвоснабдяване от системата на вътрешната и външната каротидна артерии, както и върху нуждата от комплексни хирургични достъпи до туморите с тази локализация, често в колаборация с УНГ-специалисти

Две публикации са в областта на детската неврохирургия. Първата от тях е обзорна и описва в исторически план развитието на хирургичното лечение на гръбначно-мозъчните малформации и в частност спина бифида (публикация №11). Авторите защитават тезата, че оперативното лечение на децата с тези малформации е необходимо като основният им аргумент е, че в повечето случаи е запазено нормалното умствено развитие, което позволява социалното интегриране на тези деца въпреки тежкия двигателен дефицит за долните крайници. В статия № 12 авторите се фокусират върху “Синдрома на разклатеното бебе”. Авторите анализират етиологията и патогенезата на това заболяване, предоставят статистически данни за неговата честота и социална значимост, и предлагат алгоритъм за диагноза и лечение на това състояние, като подчертават необходимостта от интердисциплинарен подход за цялостно решаване на този колкото неврохирургичен, толкова и социален проблем.

Публикация № 10 проследява малка серия от 4 пациенти, оперирани за спонтанна назоликворея като при три от случаите оперативното лечение е било успешно, а при един случай (25%) назоликвореята е персистираща и проведено повторно оперативно лечение с успех. Авторите заключават, че ендоназалните трансфеноидални ендоскопски интервенции са метод на избор, а транскраниалните достъпи за херметизация на ликворните фистули са показани при невъзможност за ендоскопски операции.

Изключителна стойност има статия № 8, посветена на интраоперативното електрофизиологично невромониторинг. Целта на авторите е да идентифицират зони на субоптимално изпълнение на мониторинга, тъй като всяко нереално отклонение може да доведе до грешни действия на хирурга и негативни последици за пациента. Въз основа на собствен опит от 147 случая на хирургично лечение под електрофизиологичен контрол, авторите успяват да идентифицират потенциалните проблеми при прецизирането на индикациите и при избора на обхвата на различните модалности на невромониторинга. Авторите предлагат похвати за селектиране на необходимите модалности за всеки случай поотделно и акцентират върху прецизната подготовка и акуратното изпълнение на невромониторинга. Особена ценност имат както изолирането на източниците за смущение на мониторинга от страна на апаратурата в операционната зала и от страна на анестезията и предложените мерки за предотвратяването им и неутрализирането им.

Интересна е статия № 16 фокусирана върху академичното гребена като предиспозиция за възникване на гръбначни заболявания и травми. Статията свързва спорта с неврохирургията и е демонстрация на широкия диапазон на научните интереси на авторите.

4. Съгласно Правилник за прилагане на закона за развитие на научния състав в Република България, Приложение за област 7: Здравеопазване и спорт, Направление 7.1: Медицина, таблица 1 - група показатели “Д” д-р Цеков има 145 т. при необходими 50 т.

II Съгласно предоставена от д-р Цеков справка от Отдел Библиографско и Информационно обслужване на Националната библиотека “Св. Св. Кирил и Методий” публикациите на д-р Цеков са цитирани 17 пъти в международни научни бази данни Web of Science, Scopus, Google Scholar. В настоящия конкурс д-р Цеков участва с 10 цитирания в международни бази данни и с 2 цитирания в нереферирани издания, които общо предоставят на д-р Цеков 145 точки според Таблица 1 от ППЗРНСРБ.

III. НАУЧНИ ПРИНОСИ

Според представените публикации научните приноси на д-р Цеков са в следните области:

1. Методично развитие и усъвършенстване на хирургията на орбитите и предната черепна база. Десет от публикациите на д-р Цеков са посветени на хирургията в тази област (публикации № 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15). В тях са засегнати всички аспекти на краниоорбиталната хирургия. Благодарение на своя богат хирургичен опит, авторите демонстрират голямото разнообразие от гатологични лезии, ангажиращи орбитата и предната черепна основа. Локализирането на тези лезии в съседство със зрителните нерви, очевдигателните нерви, вътрешните сънни артерии и предните мозъчни дялове прави хирургията в тази област рискова и съответно изискваща специфични хирургични умения, знания, опит, триизмерна пространствена анатомична ориентация и не на последно място отдаденост и постоянство от страна на неврохирурга. Резултатите, демонстрирани от авторите, включително при големи серии от над 600 пациенти, доказват, че те притежават всички необходими качества за провеждане на тази специфична хирургия. Богатият им хирургичен опит им позволява да анализират и усложненията при тези операции и да извлекат конкретни препоръки за тяхното избягване или коригирането им при настъпване. Авторите не се задоволяват с постиженията си, но предлагат и иновативни мини-инвазивни, включително и ендоскопски хирургични методи, които предстои да придобият рутинен и масов характер. Част от този техен стремеж към иновации, както и от стремежа им за безопасна хирургия е използването на електрофизиологичен интраоперативен невромониторинг като рутинно средство за функционален интраоперативен контрол при тези операции както и иновативното за своето време приложение на невронавигация при орбиталната хирургия.
2. Въвеждане в рутинната неврохирургична практика на практични алгоритми и цялостни модели на поведение при вродените дизрафични състояния. Диагностицирането на тези състояния в най-ранни срокове след раждането и своевременната им оперативна корекция е от изключително значение за съхранение на интелекта на детето, предпазване от инфекции на ЦНС и за евентуално ограничаване на двигателния дефицит на долните крайници и на тазово-резервоарните малфункции. Всичко това е възможно само чрез въвеждане на интердисциплинарен модел на поведение, придобиване на задълбочени познания за патологията и патофизиологията на дизрафичните малформации, както и на практически оперативни умения, позволяващи безопасна и ефективна хирургична корекция. От особено значение е необходимостта от специфично отношение към пациентите в неонатална възраст, което се основава на определени човешки качества като емпатия и алтруизъм, без които упражняването на тази хирургия е невъзможно.
3. Детайлно проучване на Синдрома на фиксирания гръбначен мозък в дисертационния труд. Задълбочените проучвания на д-р Цеков в тази област са единствени по рода си в България. Поради това определям постиженията му в тази сфера като отделен научен принос, въпреки, че този синдром обикновено е част от вродените дизрафични състояния или последица от тях.
4. Внедряване в спиналната хирургия на иновативни миниинвазивни техники за достъп до спиналното епидурално пространство и в частност до дискови хернии. Въвеждането на Въвеждането в практиката на трансфасетния и на трансламинарния достъп е резултат от биомеханичните проучвания на д-р Цеков. Особено ценен е трансфасетният достъп, който е изключително щадящ и същевременно удобен за екстирпация на латерални дискови хернии. Доказателствата за постоперативно прорастване на костта и запълване на костния дефект, определят големия потенциал на този достъп и в този смисъл проучванията на д-р Цеков имат надрегионално значение.

IV. УЧЕБНО-ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

1. Д-р Цеков е представил удостоверение за учебна натовареност в обем от общо 63 часа за учебните години 2020/2021, 2021/2022, 2022/2023 и 2023/2024 г.

2. Д-р Цеков е представил документи, удостоверяващи, че е заемал длъжността “Главен асистент” от 22.10.2019 г. до момента (Заповед 393 / 22.10.2019 г.), което съответства на изискванията на ППЗРНСРБ (*Правилник за Прилагане на Закона за Развитие на Научния Състав в Република България*).

V. ДИАГНОСТИЧНА И ЛЕЧЕБНА ДЕЙНОСТ

Според преките ми лични наблюдения през последните 7 години д-р Цеков се утвърди като завършен неврохирург с изяви постижения в детската неврохирургия и спиналната неврохирургия. Той е участвал в извършването на стотици неврохирургични операции като при голяма част от тях е бил оператор, включително и такива с висок обем на сложност: мултисегментни спинални стенози и дегенеративни листези и сколиози, авансирани шийни стенози, краниоспинални дислокации, възстановяване на дизрафични дефекти, освобождаване на фиксиран гръбначен мозък, корекция на авансирани краниосиностози,

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените документи и материали демонстрират, че научната, учебно-преподавателската и диагностично-лечебната натовареност на д-р Цеков отговарят в количествен и качествен аспект на обемите, необходими според ППЗРНСРБ за заемане на академичната длъжност “доцент”. Поради това убедено гласувам “ЗА” присъждане на д-р Цеков на академичното звание “доцент” и призовавам останалите членове на журито да гласуват по същия начин.

07.10.2024 г.

Изготвил рецензията:

/ проф. д-р Владимир Наков д.м. /

